

RİZE DEREPAZARI TURİZM POTANSİYELİNİN ARTTIRILMASINA YÖNELİK PLANLAMA STRATEJİLERİ ¹

PLANNING STRATEGIES FOR INCREASING THE TOURISM POTENTIAL OF RİZE DEREPAZARI

Çiğdem BOGENÇ

*Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü,
Rize / Türkiye*

ORCID ID: 0000-0003-2790-6614

Öz: Amaç: Bu makalede Doğu Karadeniz Turizm Master Planı stratejileri kapsamında Derepaazarı'nın peyzaj planlama ve tasarım kararlarının geliştirilmesi hedeflenmiştir. **Yöntem:** Üç farklı peyzaj niteliğine sahip ilçenin özellikleri dikkate alınarak çalışmanın yöntemi kurgulanmıştır. Yöntemin I. aşaması alana yönelik planlama stratejilerinin irdelenmesi, II. aşaması doğal-kültürel veri analizlerinin yapılması, III. aşaması çalışma alanına yönelik peyzaj planlama ve tasarım önerilerinin geliştirilerek önerilerin çalışma grupları tarafından irdelenmesinden oluşmaktadır. **Bulgular:** Çalışmalar sonucunda; Derepaazarı'nın doğal ve kültürel özelliklerini koruması, turizm master planının da yayla koridoru kapsamında yer alması, yöresel lezzetlerin varlığı, tarımsal üretimin geleneksel yöntemlerle yapılması, bozulmamış kıyı özelliği, kullanılabilir peyzaj karakter niteliğinin varlığı, Derepaazarı'nın turizm master planının olmaması, farklı tipte turizm aktivitelerinin sunulmaması, kentsel imaj eksikliği, rekreasyonel alanların farklı rekreatif etkinliklere imkân vermemesi ve kentte yaşayan bireylerin kentsel yaşam adabından yoksunluğuna ilişkin verilere ulaşılmıştır. **Sonuç:** "Başarılı bir şekilde analiz edilen doğal-kültürel veriler peyzaj tasarım sürecini yönlendirerek özgün ve sürdürülebilir tasarımların gelişmesini sağlayarak bölge turizmine katkı sunar." hipotezine dayanan çalışmanın sonuçları peyzaj analizinin planlama /tasarım sürecini olumlu yönde etkileyerek doğal ve kültürel peyzajların koruma-kullanma dengesi kurularak planlama /tasarıma dahil edilebileceğini göstermiştir. Bu bağlamda yapılacak her türlü planlama/tasarım Derepaazarı'nın turizm gelişimini geliştirirken doğal-kültürel peyzaj değerlerinin sürdürülebilirliğinde sağlayacaktır. Geliştirilen turizm planlama stratejileri doğrultusunda yapılan planlama/tasarımlar Derepaazarı'nın kentsel imajına katkı sunarken turizm etkisi altında tanınırlığını artırarak ekonomisini de geliştirecektir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Kentsel Peyzaj Planlama, Tasarım, Kırsal Peyzaj Planlama, Kıyı Peyzajı

Abst: Purpose: This article aims to develop the landscape planning and design decisions of Derepaazarı within the scope of the Eastern Black Sea Tourism Master Plan strategies. **Method:** The method of the study has been designed, taking into account the features of the district with three different landscape features. The first stage of the method is to examine the planning strategies over the area. The second stage is the natural-cultural data analysis. The third stage consists of developing landscape planning and design suggestions for the study area and examining the suggestions by the study groups. **Findings:** As a result of the studies, the following data were obtained: Derepaazarı preserves its natural and cultural features, the tourism master plan is included in the scope of the plateau corridor, the presence of local flavours, the agricultural production is carried out with traditional methods, the intact coast, the presence of usable landscape character quality, the lack of tourism master plan of Derepaazarı, the lack of different types of tourism activities, the lack of presentation, lack of urban image, the fact that recreational areas prevent different recreational activities, and individuals living in the city lack of urban living manners. **Conclusion:** The results of the study based on the hypothesis, which is the fact that "the natural-cultural data analysed successfully contributes to the tourism of the region by directing the landscape design process and enabling the development of original and sustainable designs," showed that landscape analysis can positively affect the planning/design process and that natural and cultural landscapes can be included in planning/design by establishing a conservation-use balance. All kinds of planning/design to be carried out in this context will improve the tourism of Derepaazarı while ensuring the sustainability of natural-cultural landscape values. While planning/designs made in line with the tourism planning strategies developed will contribute to the urban image of Derepaazarı, it will also improve its economy by increasing its recognition under the influence of tourism.

Keywords: Tourism, Urban Landscape Planning, Design, Rural Landscape Planning, Coastal Landscape

Doi: 10.17365/TMD.2020.21.3

- (1) **Sorumlu Yazar - Corresponding Author:** Çiğdem BOGENÇ (Dr. Öğr. Üye., Assist. Prof.) *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Rize / Türkiye, cigdem.bogenc@erdogan.edu.tr, Geliş Tarihi / Received: 12.03.2020, Kabul Tarihi / Accepted: 14.12.2020, Makalenin Türü: Type of Article (Derleme – Literatür / Compilation - Literature), Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None, Etik Kurul Raporu / Ethics Committee: Yok / None*

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

GİRİŞ

Kültür ve Turizm Bakanlığınca 1990'lı yıllarda Doğu Karadeniz Bölgesi illerine yönelik turizm envanterinin tespitinin yapılarak turizmi geliştirme planları hazırlanmıştır. Her ili kendi içinde bir bütün olarak gören bu planlar yörenin tümünü tek seferde ziyaret eden turistlerin beklentilerine cevap verememiştir. Bu planların uygulama sürecindeki eksiklikleri, ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayamaması ve ekosistem üzerinde bırakacağı olumsuz etkiler nedeniyle turizm gelişememiş, turizm planlarının başarısız olduğu görülmüştür. Yaşanan bu olumsuz süreci takiben 2012 yılında Doğu Karadeniz Valilikleri, mevcut turizm yapısı nedeniyle bölgeyi bir bütün olarak değerlendiren, bölgenin özgün, doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin turizme kazandırıldığı, sürdürülebilirliğinin sağlandığı bir Turizm Master Planı yaptırma kararı almışlardır. 2007 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu "Türkiye Turizm Stratejisi 2023" çalışmasında biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynaklar açısından oldukça zengin olan Doğu Karadeniz Bölgesi yayla koridoru olarak belirlenerek hem kaynak değerlerin hem de turizmin sürdürülebilirliğine dikkat çekmiştir. Bu bağlamda Samsundan Hopa'ya kadar öncelikli olarak yayla turizminin geliştirilmesi ve alternatif turizm türleri ile de desteklenerek daha cazip hale getirilmesi hedeflenmiştir. Kültür ve Turizm

Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu plan Doğu Karadeniz Turizmini bir bütün olarak değerlendirerek planlama bölgesi, Trabzon, Rize, Ordu, Giresun ve Gümüşhane illerini ve 71 ilçeyi kapsamıştır. Rize ili diğer illere göre bölge içinde arazi şartlarının en zor olduğu şehirdir. Rize ili topografyası kıyı düzlüğünün ardından hemen yükselmekte aniden 150-200 m.'ye çıkabilmektedir. Pek çok farklı medeniyete ev sahipliği yapmış olan Rize'de bu medeniyetlere ait izleri görmekte mümkündür.

Doğu Karadeniz turlarının son ziyaret alanı olan kent bölgeye gelen turların ancak %8 i tarafından ziyaret edilmekte %92 si tekrar sahil yolunu kullanarak Trabzon istikametine geri dönmektedirler. ¹Bu ziyaretçilerin büyük oranında ilin çekim merkezi olan Ayder yaylasını ziyaret etmektedirler. Ayder Yaylası 1987 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile turizm merkezi ilan edilerek Rize'de gerçekleşen turistik faaliyetlerin önemli bir kısmını üstlenen destinasyon noktası haline dönüşmüştür (Tekin, 2014:103-110).

Günümüzde bölgede uzun süre aynı yerde tatil yapma imkanı veren yatırımlar ve turist eğilimleri sınırlıdır. Ayder ve Uzungöl bu anlamda ihtiyaçları kısıtlı ölçüde karşılarken Rize ilinin diğer ilçeleri için ise aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Oysa ki Doğa Turizm Master Planı kapsamında bölgenin

¹ <https://www.doka.org.tr/dosyalar/editor/files/dogu-karadeniz-turizm-master-plani.pdf>

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

tüm illeri ve ilçeleri doğal kaynaklar açısından ziyaret edilebilecek son derece ilgi çekici kaynaklara sahiptir.

Rize iline ait planlama kararları incelendiğinde görülmektedir ki tek bir noktaya odaklanan turizm faaliyetleri, ulaşım-tesis yetersizliği, mevsimsel yoğunluk ve tek tip turizm yapısı Derepaşarı ilçesinin tercih edilen bir destinasyon olmasını engelleyerek sadece bir geçiş güzergahı olmasına neden olmuştur. Hazırlanan turizm master planları yöreye ait coğrafi özellikler, demografik yapı, doğal ve kültürel verilerin varlığı, altyapıya ait verilerin iyi bir şekilde analiz edilmesi (Toselli, 2019:343-361; Bekci, vd., 2018:186-200) planlamanın başarıya ulaşmasında oldukça önemli bir rol üstlenmektedir. Bu bağlamda eylem planları hazırlanırken yayla koridoruna öncelik verilmesi (Doğu Karadeniz 2023 Stratejisi) diğer turizm alanlarının geri planda kalarak gelişimini engellemiş alternatif turizm tiplerini de sınırlandırmıştır.

Doğu Karadeniz bölgesindeki yayla turizminin gelişimine bağlı olarak kıyı turizminin gelişmemesi bunun en somut örneğidir. Bu durum birçok faktörün (iklim, planlama kararları, ekonomik durum, yerel yönetimler vb.) sonucu olarak görülmektedir. Oysa ki Doğu Karadeniz Bölgesi'nin deniz ve dağlar arasındaki kıyı güzergahı farklı nitelikteki koylarla etkileyici peyzajlar sunmaktadır. Doğa ve denizin kucaklaştığı, zengin ekosistem

servisleri, kıyı kesimi arazi yapısı ve iklim özelliklerinin etkisiyle oluşmuş kendine özgü bir bitki örtüsüne de sahip kıyı peyzajı niteliğindedir (Kahveci, vd., 2018:4568-4579).

Doğu Karadeniz Bölgesi sadece kırsal peyzajı ile değil kentsel peyzajı ile de oldukça önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Geleneksel ve tarihi özellikleriyle birçok miras değerini barındıran bölge geçmişe dair yaşam izlerini taşıyan önemli bir kültürel peyzaj alanıdır (Çetinkaya ve Uzun, 2014:158-211).

Stetic 2012'e göre kırsal alanların sadece mükemmeliyet alanları olarak özel konumlarından ötürü değil, aynı zamanda geleneksel kültür ve etno-kültürel mirası koruma becerisiyle birleştirilmiş ekolojik vahalar olarak da turizm sektöründe kilit bir rol üstlenmektedir. Aynı zamanda kırsal turizm sadece kırsal alanlar için değil kentler arası dinamik bir ilişkinin kurulmasında da lokomotif bir görev üstlenmektedir (Bramwell ve Lane, 2008:1-4). Ülkemiz kırsal turizm politikaları kapsamında turizm planlaması yapılan Doğu Karadeniz Bölgesi Rize ili bu kapsamda gelişmektedir. Doğu Karadenizin birçok ilinde geliştirilen Doğa Turizmi Master Planı kapsamında birçok yörede yayla turizmini geliştirmeye yönelik aktiviteler yapılmaktadır.

Çalışmaya konu olan Rize ilinin birçok ilçesi kırsal turizm kapsamında değerlendirilmiş olup değerlendirmeye alınan ilçelerden biride

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Derepaşarı'dır. İlçeye ait turizm politikaları incelendiğinde kırsal turizmin dışında farklı tipte bir turizm çeşitliliğine rastlanmadığı da görülmüştür. Oysaki Derepaşarı ilçesi sahip olduğu kültürel özellikleri ile de farklı turizm potansiyellerini bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle geleceğe yönelik alınacak kararlarda yerel yönetimler ve uzman gruplar tarafından geliştirilecek turizm planlama stratejilerinde kırsal turizm planlaması kadar kentsel turizm planlamasına yönelik çalışmalarında yapılması gerekmektedir. Çünkü kentler hem yerel halk hem de ziyaretçiler üzerinde ilk izlenimi bırakan mekânlardır. Bir kentsel imajın ziyaretçi üzerinde oluşturduğu bilişsel haritalar ile somut olmayan kültürel miraslar bireylerin alanı (Gür, 1996:12-84) tekrar ziyaret etme isteğini olumlu ya da olumsuz yönde etkiler. Bu doğrultuda bireyler üzerinde ilk izlenimi oluşturacak kentsel alanlardaki mekân örgütlenmesi önemli olup çalışmaya konu olan Derepaşarı ilçesinin tüm doğal ve kültürel değerlerinin farklı turizm tipleri ile ön plana çıkarıldığı turizm planlama stratejilerinin geliştirilmesi gerekliliğinin üzerinde durulmuştur.

AMAÇ

Doğu Karadeniz Bölgesinin Doğa Turizm Master Planı sadece yayla koridoru güzergahında yer alan kırsal alanlara odaklanmıştır. Bölgenin kırsal turizm planlaması yayla turizmi kapsamında desteklenirken Doğu Ka-

radeniz Bölgesindeki Karadenize kıyısı olan kentlerin, kentsel ve kıyı turizm potansiyelleri gözardı edilmiştir. Bu durum kentlerin sahip olduğu kültürel ve doğal özelliklerin görünebilirliğini azaltarak zamanla yok olmasına neden olacağından bölgesel master planlarının yanısıra küçük ölçekli (kent ve ilçe ölçeğinde) planlama kararlarının geliştirilmesini de gündeme getirmiştir. Bu çalışma ile Derepaşarı ilçesinin kentsel, kırsal ve kıyı turizmüne yönelik planlama stratejilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Böylece geliştirilen planlama stratejileri ile Derepaşarı ilçesinin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel gelişimi sağlanarak ana kararlar tespit edilip turizm master planlarında yapılacak revizyonlar için peyzaj planlama kararları geliştirilmiştir. Derepaşarı ilçesine yönelik geliştirilen peyzaj tasarım sürecinin başarılı bir şekilde yürütülmesinde çalışmanın önemli bir diğer amacını oluşturmaktadır. Böylece kentsel, kırsal ve kıyı peyzaj tasarımında ekosistem servislerine duyarlı doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin korunarak ön plana çıkarıldığı tasarım yaklaşımlarının kurgulanması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda öncelikli olarak yöre halkının talepleri uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiş elde edilen veriler üzerinden mekan tasarımları yapılmıştır.

KAPSAM

Bu çalışma Doğu Karadeniz Bölgesinin Turizm Master Plan revizyonlarına katkı su-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

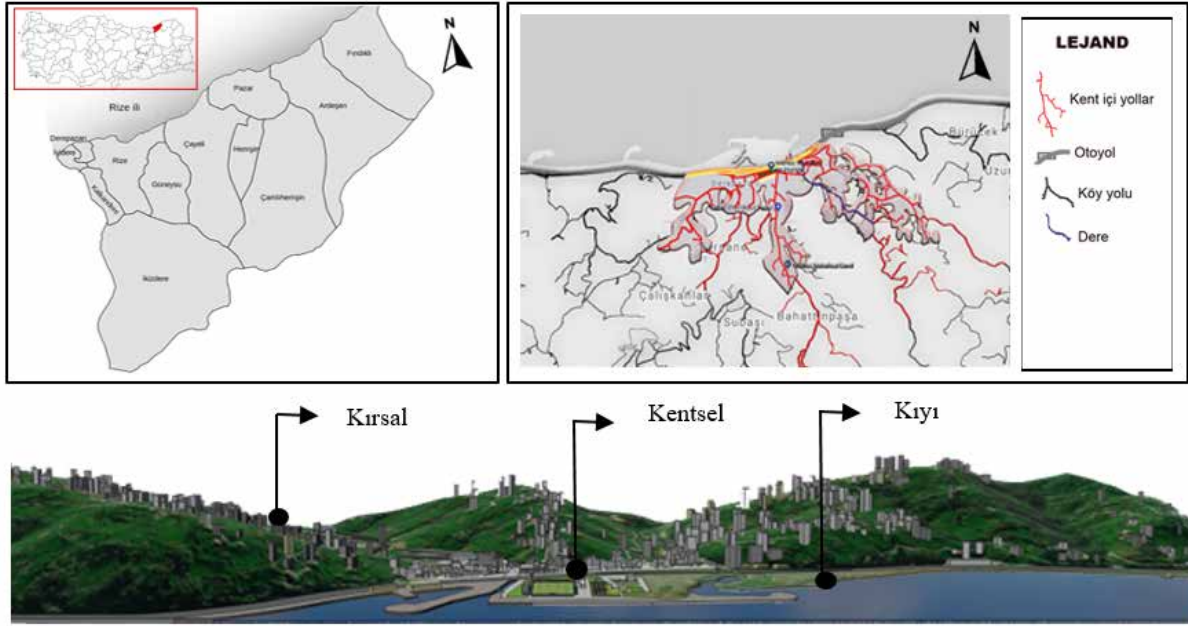
narken, bireylerin yaşam kalitesini arttırmayı da hedeflemektedir. Çalışmada geliştirilen peyzaj planlama ve tasarım yaklaşımları ile Derepazarı ilçesinin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel gelişiminde desteklenmiştir. İlçenin sahip olduğu farklı nitelikteki alan kullanımları değerlendirilerek bölgenin turizm gelişimini sağlayacak peyzaj planlama ve tasarım yaklaşımları doğrultusunda üç farklı kategoride “kentsel, kırsal ve kıyı peyzajı” incelenerek üç farklı kategoriye ayrılan çalışma alanlarının herbir kategorisine yönelik özgün tasarımlar ve planlama stratejileri geliştirilmiştir. Bu stratejiler geliştirilirken yerel yönetim, planlama ve tasarım uzmanları, yöre halkı ve ziyaretçilerin görüş ve önerilerinden yararlanılmıştır. Bunun yanı sıra Derepazarında fazla tahribata uğramamış kırsal peyzajın yanı sıra özgün pek çok niteliğini kaybetmiş kentsel ve kıyı peyzajı için geliştirilen peyzaj planlama ve tasarım yaklaşımları ile bölgenin turizm potansiyelinin artırılması hedeflenmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışma alanı olarak seçilen Derepazarı sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri ile Rize'nin gelişmekte olan önemli ilçelerinden biridir. Turizm potansiyeli bakımından kentin diğer ilçeleri kadar ön plana çıkamamış olsa da son yıllarda gerek gastronomi (pide festivali, yöresel yemekler) gerekse doğa turizmi ile anılmaktadır. Barındırdığı birçok nitelik ile farklı

turizm tiplerine ev sahipliği yapabilecek hatta bölge ekonomisine katkı sağlayacak Derepazarı ilçesinin sahip olduğu bir turizm master planı bulunmamaktadır. Özellikle kentleşme eğilimi gösteren yerleşim alanlarındaki büyüme ve gelişmeler için yol gösterici olan bu master planları doğal ve kültürel değerlerin sürdürülebilirliği ve kültürel peyzajların ulusal ve uluslararası alanda tanıtımı için oldukça önemlidir.

Seçilen çalışma alanı; (I) Kıyı peyzajı, (II) Kentsel peyzaj (Kamu ve özel mülkiyet alanları) ve (III) Kırsal peyzaj olarak üç farklı kategoride ele alınmıştır. Yapılan çalışma Derepazarı kıyı şeridi boyunca rekreasyonel alanların planlanması, kentsel peyzaj içerisinde kente nitelik kazandırarak kent imgesi ve kentsel imajın oluşturulması ve kırsal peyzajın turizm potansiyeli artırılarak rekreasyonel mekanların planlanmasından oluşmaktadır. Tüm bu planlama aşamaları ile Derepazarının turizm potansiyeli artırılarak var olan doğal ve kültürel peyzajların sürdürülebilirliği hedeflenmiştir. Böylece sürdürülebilir planlama süreci ile planlama bileşenleri ve kültürel kaynak değerlerinin (Çetin, 2016:800-804) koruma kullanma dengesi içerisindeki sürdürülebilirliği sağlanmış olacaktır.

Şekil 1. Çalışma Alanı (Derepaşarı İlçesi)

Çalışma üç aşamalı olarak ele alınmıştır (Şekil 1). Çalışmanın hazırlık aşamasında Derepaşarı ilçesinin turizm potansiyeline sahip alanları kentsel, kırsal ve kıyı peyzajı olarak tespit edilerek doğal ve kültürel özellikleri ortaya koyulmuştur. Bu alanların alan plastiği ve oluşturulan simülasyonlar ile peyzaj kompozisyonları hazırlanmıştır. Peyzaj kompozisyonlarının hazırlanmasında sayısallaştırılmış topografik haritalar, tarım arazisinin özellikleri, orman dokusu, yerleşim dokusu ve Google Earth'ten alınan uydu görüntüleri ile saha çalışmaları sırasında elde edilen topografik görüntülerden yararlanılmıştır.

Çalışmanın ilk aşamasında Doğu Karadeniz 2023 stratejisindeki sürdürülebilirlik kapsa-

mında Rize ili ve Derepaşarı ilçesinin planlama stratejileri irdelenmiştir (Tablo 1). İkinci aşamasında Derepaşarı ilçesinin doğal ve kültürel verilerinin analiz edilmesi sırasıyla; (1) Çalışma alanına ait hali hazır planı AutoCAD 2018 programında temin edilerek daha sonra pdf dosyasına dönüştürülüp 2017 CC'ye aktarıldı, (2) Dosya üzerinde çeşitli işlemler yapılarak alana ait yapısal yoğunluk, kullanım yoğunluğu, konut yoğunluğu ve ulaşım analizi verileri ile (3) Global Mapper programı kullanılarak alana ait dem verileri ArcGIS 10.1 programına aktararak bakı, yükseklik, eğim ve hidroloji verileri görselleştirildi (Şekil 2). Üçüncü aşamada toplam 22.851 m²'lik çalışma alanınının 6779m²'si

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

kentsel, 9750m²'lik kırsal ve 6322m²'si kıyı şeridinden oluştuğu tespit edilmiştir. Çalışma alanlarına yönelik yapılacak peyzaj görselleştirmelerinde alanın peyzaj olanaklılıkları ve turizm potansiyeli dikkate alınarak her bir alan için üç farklı planlama ve tasarım önerisi geliştirilerek uzman gruplara sorgulanmıştır. Uzman grupların estetik, fonksiyonel ve ekosistem servisleri açısından en başarılı örneği seçmeleri istenmiştir. Seçilen en iyi tasarım önerileri belirlendikten sonra tasarım ekibi tarafından simülasyonlar geliştirilmiştir. Bu simülasyonlar AutoCAD, Lumion, SketchUP ve Photoshop programları kullanılarak tasarlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Derepazarına yönelik peyzaj planlama kararları alınırken yapılan literatür taramalarının yetersiz oluşu bilimsel çalışma esnasında araştırmacıların Derepazarı ilçesine yönelik kamu envanter erişimini zorlaştırmaktadır. Ayrıca turizmin gelişmesine yönelik hazırlanan master planı bölge ölçeğinden yerel ölçeğe inememiş bu nedenle yerel ölçekte turizm planlaması başarılı bir şekilde uygulanamamıştır.

Merkezi ve yerel yönetimlerin arşivlenmiş verilere sahip olmayışı planlama ve tasarım sürecinde gerekli bazı verilere erişimi zorlaştırarak tasarım sürecini yavaşlatmıştır. Ulaşılamayan birçok veri tasarımcı grup ta-

rafından yeniden hazırlanmıştır. Ayrıca Derepazarı kent merkezinin şehirlerarası karayolu ile aniden yükselen topoğrafya arasına sıkışmış olması peyzaj planlama ve tasarımında kısıtlamıştır.

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Doğal ve kültürel özellikleri ile pek çok ekolojik zenginliği de bünyesinde barındıran Derepazarı ilçesi oldukça önemli bir turizm potansiyeline sahip olmasına rağmen bu değerlerini ulusal ve uluslararası alanda yeterli düzeyde tanıtamamaktadır. Bunun temel nedeni Derepazarı ilçesinin Doğu Karadeniz Turizm Master Planı içerisinde yeterli planlama stratejisine sahip olmaması ve tek tip turizmin yapılıyor olmasıdır. İlçenin sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri farklı turizm tipleri ile ziyaretçilere sunulmaması da bu değerlerin koruma kullanma dengesi içerisinde turizme kazandırılmadığını da göstermektedir.

ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİ

Derepazarı ilçesinde kırsal ve kentsel turizm aktivitelerinin çeşitliliği artırılarak yaşam kalitesi yüksek mekânların tasarlanması çalışmanın önemli alt problemlerinden birini oluşturmaktadır. Alanın topografik yapısından dolayı gelişime müsait olmaması hatta ilerde yapılması düşünülen karayolu bağlantıları ile derepazarının sadece geçiş güzergâhı haline gelecek olması alana yönelik yapılma-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

sı planlanan birçok çalışmada engellemektedir.

ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Çalışmanın hipotezi “Doğal ve kültürel verilerin başarılı bir şekilde analiz edilmesi peyzaj tasarım sürecini güçlendirerek özgün ve sürdürülebilir tasarımların geliştirilmesini sağlayarak bölge turizmine katkı sunar.” olarak belirlenmiştir. Doğal ve kültürel peyzaj değerleri stratejik planlama anlayışı ile turizme kazandırıldığında hem yöre halkı hem de ziyaretçiler için daha yaşanabilir mekanlar tasarlanacaktır.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Ekonomik, sosyal ve çevresel bileşenlerin sürdürülebilirliğini sağlayan turizm (Muresan, vd., 2016:3-11) özellikle çevre ile ilgili iyi uygulamalar ve iyileştirmeler ile günümüzde oldukça önemli bir misyona sahiptir (Mihalic, 2014:1-10). Bunun yanı sıra turizm toplulukları üzerindeki olumlu ekonomik etkisinden dolayı “ekonomide güçlü bir değişim gücü” olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilir turizmin gelişimi, yerel topluluklar ve turizme olan tutumları ile güçlü bir ilişki içerisindedir (Eshliki ve Kaboubi, 2012:51-64; Bekci, vd., 2013:867-872). Pearce, 1989’da turizm planlamasını, belli bir dönemde turizm sektöründe ulaşılabilecek hedefleri, bu hedeflere ulaşmak için kullanılacak araçları, yapılacak işleri, finansal ve fiziksel olanakları ve işlerin

kimler tarafından, ne zaman, ne kadar sürede gerçekleştirileceğini ortaya koyan bir yaklaşım olarak tanımlamıştır.

Bir bölgenin turizm planlarının yapılmasındaki başlıca nedenleri Gunn (1994:210-284); (a) Kentte ya da bölgede turizmin kontrolsüz gelişmesini önlemek, (b) Arazi kullanımını olumlu yönde geliştirmek, (c) Çevrede pozitif değişim yaratmak, (d) Toplumsal kültürü olumlu yönde etkilemek (e) Kentte ya da bölgede taşıma kapasitesinin zorlanmasının önüne geçmek, (f) Aşırı turisti yoğunluğunu sınırlamak (g) Hizmet kalitesini yükseltmek olarak tanımlamaktadır.

Turizmin gelişmesinde kentleşme ve buna bağlı olarak sosyo-mekânsal yapılanmadaki değişimlerde önemlidir. Görülmeye değer bir peyzaj özelliği taşıyan kentlerin sokakları, binaları, müzeleri, dini ve iktisadi yapıları, çarşıları, meydanları, park ve bahçeleri ile önemli mekânsal biçimlerdir (Alver, 2012:275-289). Bazen tek bir özellik bile o kenti ön plana çıkarmakta ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Yani kentin kimliği o kentin tercih edilmesinde önemli rol oynamaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı 2007 yılında “Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Turizm Stratejisi Marka Kent Eylem Planı” (2007–2013) ile turizm yolunda kentleri markalaştırmayı hedeflemiştir. Bu plan Marka Kentler Projesine seçilen İstanbul, Ankara, İzmir ve

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Antalya gibi kentlerde kent turizminin; Adıyaman, Amasya, Bursa, Edirne, Gaziantep, Hatay; Konya, Kütahya, Manisa, Nevşehir, Kars, Mardin, Sivas, Şanlıurfa ve Trabzon illerinde ise kültür turizminin canlandırılarak marka kültür kentlerinin oluşturulmasını öngörmektedir². Markalaşan kentler bu ayırt edici özellikleri ile turizmden faydalanabilmek adına çeşitli projeler (turizm, imar, koruma projeleri) geliştirmişlerdir (Kaynak ve Karabulut, 2016:185-191). Böylece bireylerdeki davranışsal değişimler ile kentlerin turizm tercihleri arasına girmesi markalaşmayı kaçınılmaz hale getirmiştir (European Commission, 2000:6-8). Özellikle yaşam süresinin ve harcanabilir gelirin artması, çalışma süresinin kısalması gibi sosyo-demografik değişiklikler, farklı yaş, dil ve sosyal gruplardaki insanları kentlere çekmiştir.

Dünyada sanayi devrimi sonrası yaşanan kentleşme ile üretim ve hizmet faaliyetleri gelişirken (Burgess ve Venables, 2004:32-57) kentlere yerleşen insanlar sayesinde de üretim faaliyetleri artarak hizmet sektörü gelişmiştir (Lou, vd., 2015: 282-283). Böylece insanların güdülerini doyurma isteği de onları turizm faaliyetlerine katılmaya yöneltmiştir (Gnoth, 1997:283-304).

Sanayi devrimine bağlı olarak hızlı kentleşme ile birlikte makul gelir seviyesine ulaşan

bireylerin boş zamanlarını eğlenerek ve yeni yerler deneyimleyerek geçirme isteği başlıca etmenler arasında yer almaktadır. 21.yy'da kentsel mekânın turizme cevap verecek şekilde biçimlenmesi ile kentlerde ziyaretçiler ve yerel halk için coğrafi tüketim alanları oluşturulmuştur. Turizm yapılmayan coğrafi tüketim alanlarında sosyo-mekânsal yapının gelişmediği ancak turizme açık alanlarda geliştiği görülmektedir (Hanafiah vd., 2013:792-800). Kent içerisindeki özel nitelikli alanların oluşması ile birlikte, sosyo-kültürel etkinlikler ve mekânsal dönüşümler, boş zamanını keyifli etkinliklerle geçirmek isteyen bireylerin tercihleri doğrultusunda yeniden biçimlenmeye başlamıştır. Böylece kentsel alanlar içerisinde dönüşümünü sağlayan bu mekânlar ile turizmi teşvik ederek yöredeki bireylerin kaliteli vakit geçirebileceği alanlar olarak biçimlendirilmiştir (Mullins, 2003:1-19).

Mezopotamya'da Sümerler döneminden beri yaşanmakta olan turizm hareketleri günümüz kentlerin de kültür, sanat, mimari ve kentsel tasarımlarla insanları etki altında bırakarak kentleri deneyimlemek için seyahatler düzenlenmesini gündeme getirmiştir (İçellioğlu, 2014:37-55). Böylece kentler kent turizmine olan talebin artması ile birlikte kültür ve eğlence mekânları haline dönüşerek davranışsal değişimler göstermeye başlamıştır (European Commission, 2000:6-8). Turizmin mekânsal

2 <http://www.sehirplanlama.org/index.php?option=com>

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

etkisinin yanı sıra ekonomik etkisi de oldukça önemlidir. Ekonomik etki sosyal, siyasi ve çevresel etkilerinden daha fazladır (Ashworth ve Page, 2011:1-15). Bu nedenle Turistleri çekmek için rekreatif etkinlikler arttırmalı, altyapı, güvenlik ve hizmetler için bütçe ayrılmalıdır (Kotler ve Gertner, 2002:249-261).

BULGULAR

1. Rize İli Doğa Turizm Maşter Planı Stratejilerinin İrdelenmesi

2012 yılında hazırlanmış olan Doğu Karadeniz 2023 Stratejisinin sürdürülebilirlik bölümünde, “Doğu Karadeniz Bölgesi’nin doğal ve kültürel değerlerinin özgünlüğünü yitirmeden turizme kazandırılması turizm sektörünün uzun vadede devamlılığını sağlama bakımından zaruridir” şeklinde ifade edilmiştir (Doğu Karadeniz Turizm Maşter Planı, Doğu Karadeniz 2023 Stratejisi). Sürdürülebilirlik kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm 2023 stratejisinde bölgenin bi-

yoçeşitliliğine ve doğal kaynaklar açısından zengin değerlerine dikkat çekmiştir. Bu durum sadece yayla turizminin geliştirilmesini ve alternatif turizm türlerinin arka planda kalmasına neden olmuştur. Çünkü eylem planlarında yer alan faaliyetlerdeki en önemli unsur Samsun’dan Hopa’ya kadar olan yayla turizminin geliştirilmesidir. Doğu Karadeniz 2023 Stratejisindeki sürdürülebilirlik yaklaşımı bu araştırmada ele alındığında Tablo 1’deki Rize kent merkezi ve Derepaşarı ilçesinin planlama stratejileri çalışma grupları (halk, uzman grup ve tasarım grubu) tarafından irdelenmiştir. Çalışma grupları tarafından “Bölge’de turizm gelişimine yönelik alınacak her kararın yöre halkı, sivil toplum örgütleri, özel sektör ve kamu kurumları tarafından ortak bir çalışma neticesinde belirlenmesi, ileriki dönemde yapılacak olan çalışmaların başarıya ulaşması ve sahiplenilmesi açısından önem arz etmektedir.” ifadesi dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Tablo 1. Rize Kent Merkezi ve Derepaşarı İlçesinin Planlama Stratejilerinin Değerlendirilmesi

	RİZE	DEREPAŞARI
I. KENTSEL	Kullanıcı yoğunluğu fazla, İhtiyaçlara cevap verebilecek mekânlar mevcut, Nitelikli kentsel mekânlar, Belirli gün ve saatlerde taşıma kapasitesinin aşılması, Kentsel yaşam adabı, Kentsel imajın oluşturulmaması, Yeşil doku	Rize kent merkezine yakınlığı, Kent planlama kriterlerinden yoksun bir yerleşme biçimi ile büyümesi, Doğal ve kültürel verilerin kentin şekillendirme sürecinde göz ardı edilmesi, Kentsel imaj, Yöresel lezzetlerin varlığı, Yeşil doku
II. KIRSAL	Kent içerisindeki kırsal dokunun sadece tarımsal üretime (çay üretimi) ayrılmış olması, Tarımsal üretim alanlarının özel mülkiyete ait oluşu, Kırsal doku içerisinde rekreatif alanların sadece dinlenme alanlarından oluşması	Kırsal alanın kent merkezi ile entegrasyonunun oluşu, Kırsal dokunun özel mülkiyete ait oluşu, Kırsal alanda hiçbir rekreatif etkinliğin olmaması
III. KIYI ŞERİDİ	Kent merkezi ile kıyı şeridi arasındaki bağlantısının karayolunu bölüyor olması, Kıyı şeridinde farklı rekreasyonel etkinliklerin bulunması, Nitelikli rekreasyonel mekânlara sahip olmayışı, Bakımsız yeşil doku, Yeşil dokunun sadece bu noktada hissedilmesi	Cazibe merkezi olma potansiyeline sahip oluşu, Nitelikli mekânların varlığı, Çeşitli rekreatif etkinlik imkânı sunması, Yoğun ziyaretçi kullanımı, Planlamada yeşil dokuya yer verilmesi, Kıyı planlama stratejileri

Uygulamaya Aktarılan Planlama Stratejileri, Uygulamaya Aktarılamayan Planlama Stratejileri

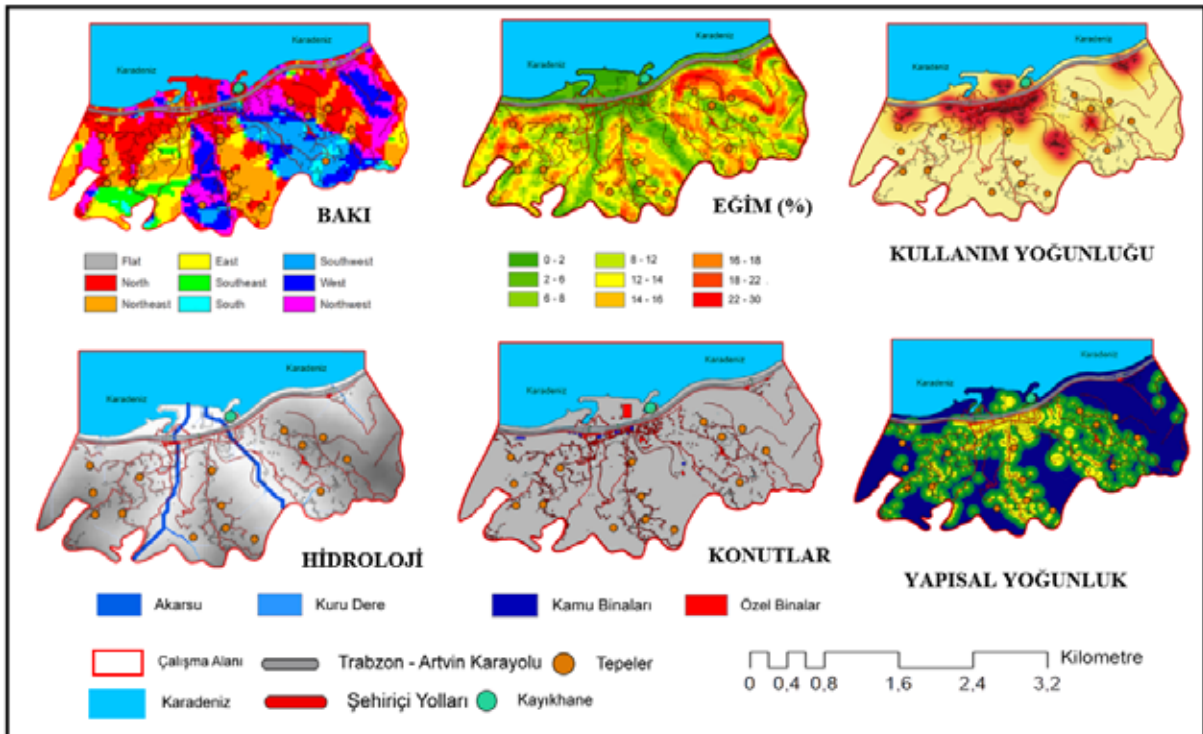
Tablo 1’de çalışma grupları ile yapılan yüz yüze görüşmelerde verilen cevaplar sınıflandırılmıştır. Derepaşarı ilçesinin Doğu Karadeniz yayla koridoru kapsamında Turizm Master Planı içerisinde yer alması, yöresel lezzetlerin varlığı, tarımsal üretimin geleneksel yöntemlerle yapılması, zengin biyolojik çeşitlilik, Rize kent merkezine yakın olması ve bozulmamış kıyı özelliğinin varlığı, kullanılabilir peyzaj karakter niteliği olarak belir-

lenirken Derepaşarı ilçe özelinde bir turizm master planının olmaması, farklı tipte turizm aktivitelerinin sunulmaması, kentsel imaj eksikliği, kıyı peyzajında yer alan rekreasyon alanlarının farklı rekreatif etkinliklere imkan vermemesi alanın en önemli peyzaj karakter yoksunlukları olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra Rize kent merkezinin kentsel imaj eksikliği, niteliksiz açık-yeşil alan varlığı, kentte yaşayan bireylerin kentsel yaşam adabından yoksun oluşu, niteliksiz rekreasyonel mekânlar ve yeşil alanların bakımsız oluşuna ilişkin verilere de ulaşılmıştır.

2. Derepaşarı İlçesine Yönelik Doğal ve Kültürel Verilerin Analizi

Çalışma alanının doğal ve kültürel peyzaj özellikleri (bitki örtüsü, bakı noktaları, su varlığı, anıtlar vb.) yerinde inceleme, literatür tarama, yüz yüze görüşme (yöre halkı ve uzmanlar ile röportaj) ve fotoğraflarla tespit edilmiştir. Ayrıca ilgili kamu kurum ve kuruluşları (Rize Belediyesi, Derepaşarı Belediyesi, Rize İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü) ile görüşmeler yapılarak çeşitli verilerde ulaşılmıştır.

Analiz aşamasında doğal ve kültürel peyzaj özelliklerine ilişkin verilerin tespiti turizm stratejilerinin geliştirilmesinde de etkili olmuştur. Çalışma alanına yönelik Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ile ArcGIS programı kullanılarak oluşturulan Derepaşarı haritasına bakı, eğim, hidroloji, konutlar, kullanım yoğunluğu ve yapısal yoğunluk verileri işlenerek (Şekil 2) Derepaşarı ilçesinin peyzaj planlama ve tasarım kararlarının alınmasına yönelik verilerin haritası hazırlanmıştır. Oluşturulan haritaların bütünü kırsal, kentsel ve kıyı şeridinin planlamasına altlık oluşturacak verileri içermektedir.

Şekil 2. Çalışma Alanının Önemli Doğal Karakteristik Özellikleri

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

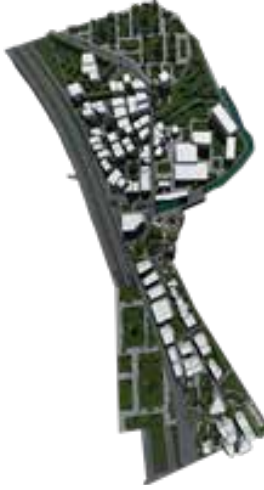
3. Etaplara Ayrılan Derepaazarı İlçesinin Peyzaj Planlama ve Tasarım Önerilerinin Geliştirilmesi ve Bu Önerilerin Çalışma Grupları Tarafından İrdelenmesi

Çalışma alanı kentsel, kırsal ve kıyı olmak üzere üç farklı niteliğe sahip alanlardan oluşmaktadır. Birbirlerine sınırı bulunan alanlar bütüncül ve stratejik bir planlama anlayışı ile

kurgulanmıştır. Planlama stratejilerinin birbirlerinden ilişkisiz ve gününbirlik çözümlerden ibaret oluşu hem ilçenin Karadeniz sahil otoyolu ile bölünmesi hem de topografyanın sahilden dik bir şekilde yükselmesinden kaynaklanmaktadır. Planlama ve tasarım önerileri aşağıdaki gibi geliştirilmiştir (Şekil 3).

Derepazarı'na Yönelik Planlama ve Tasarım Yaklaşımları

I. Kentsel

Kentsel Peyzaj Planlama Kapsamında; Kent meydanı, toplanma ve dağılma mekânı, rekreasyonel mekânlar ve nitelikli açık yeşil alanlar tasarlanmıştır.

II. Kırsal

Kırsal Peyzaj Planlama Kapsamında; Kırsal alanın peyzaj planlamasında Biyoflik tasarım yaklaşımı doğrultusunda ele alınmıştır.

III. Kıyı Şeridi

Kıyı Peyzajı Planlama Kapsamında; Kıyı şeridi boyunca yatay ve dikey mekân örgütlenmeleri ile biçimlendirilmiştir.

Şekil 3. Kentsel, Kırsal ve Kıyı Şeridine Yönelik Planlama ve Tasarım Yaklaşımları

Kentsel peyzaj planlamada kent kullanıcılarının istekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda alana yönelik ihtiyaçlar belirlenmiştir. Bu ihtiyaçlar kentsel peyzaj içerisinde bir toplanma ve dağılma alanı, kentsel imaja katkı sunacak kentsel meydan ve nitelikli açık yeşil alanlar olarak tanımlanmıştır. Planlamada topografik kısıtlamalarda dikkate alınarak ihtiyaçlar doğrultusunda kentsel peyzaja yönelik tasarımlar geliştirilmiştir. **Kırsal peyzaj planlamada** doğal verilerin varlığı (nehir, şelaleler, bitki örtüsü, vb.) kırsal alandaki tasarımı biçimlendirmiştir. Doğadan esinlenen biyoflik tasarım bu alanın tasarlanmasında önemli rol oynayarak doğanın içinde doğanın ilkelerine göre şekillenen (Özen Yavuz ve Gedik, 2018:135-159) mekânlar hem doğa dostu hem de bireylerin üzerindeki kentsel yaşam baskısını azaltacak nitelikte kurgu-

lanmıştır. **Kıyı peyzajının planlanmasında** ise hem yöre halkının hem de diğer illerden gelen kullanıcıların kıyı şeridini aktif olarak kullanma isteği tasarımı yönlendirmiştir. Kıyı şeridi boyunca denize paralel mekânsal sürekliliğe olanak verecek yatay ve dikey eksenlerden oluşan bir mekân örgütlenmesine gidilerek tasarım kurgulanmıştır. Böylece kıyı peyzajı için doğal değerler ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Kıyı peyzajının kullanımını her türden kullanıcı için erişilebilir ve algılanabilir kılmak kadar işlevsel canlılığın sağlanmasında önem teşkil etmektedir (Bekci, vd., 2019:125-136). Bununla birlikte tasarımda öncelikle var olan biyoçeşitlilik dikkate alınmış olup kıyı şeridinin doğal dokusunu bozmayacak planlama kararlarına yer verilmiştir. Böylece kent ve kıyı peyzajı arasında-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

ki ekosistem servisleri ile bir ağ kurulmaya çalışılmıştır.

Tablo 2. Derepazarı İlçesinin Peyzaj Planlama ve Tasarımların Çalışma Grupları Tarafından İrdelenmesi

Çalışma Grupları	Derepazarı İlçesinin Peyzaj Planlama ve Tasarımına Yönelik Yüz Yüze Görüşme Sonuçları
Halk	Derepazarı ilçesinde turistlerin beklentilerini karşılayacak nitelikte işletmelerin bulunmaması ulusal ve uluslararası turizm taleplerinin karşılanamamasına neden olmaktadır. İlçenin coğrafi işaretli pidesi ve Satsuma mandalinası gün yüzüne çıkmamış doğal ve kültürel özellikleri arasında yer almaktadır. Kırsal alandaki yöresel yaşam kültürünün ve peyzaj değerlerinin ziyaretçileri olumlu yönde etkileyecek özelliktedir.
Tasarım Ekibi	İlçenin içerisinden geçen karayolu planlama alanında alınacak kararları olumsuz yönde etkilemiştir. Topografyanın eğimli olması, rekreasyonel alan tasarımlarına imkân tanımaması, plansız kentleşme, kentsel imaj yoksunluğu, akarsuların kıyı şeridini bölerek peyzaj planlama çalışmalarını engellemesi tasarım aşamasında karşılaşılan problemlerdir. Proje kapsamında ilçeye yönelik tüm tasarım önerileri alanın kültürel peyzaj değerleri ile ilişkilidir. Tasarım projelerin yerel yönetimler tarafından üstlenildiği takdirde DOKA 'ya Kültür ve Turizm Projesi olarak teklif edilebilir özelliği bulunmaktadır. Turizm Master Planı kapsamındaki Artvin ve Ordu illerinde yapılan bu tip projeler DOKA tarafından desteklenmiştir.
Uzman Grup	Kentsel yaşam yoğunluğundan uzaklaşmak isteyen kullanıcılar için iyi bir alternatif olan Derepazarı ilçesinin karayolu üzerinde yer alması en önemli tercih nedeni olarak görülmektedir. İlçenin kırsal doku kıyı şeridindeki deniz ile bütüncül bir peyzaj dokusu oluşturmaktadır. Kıyı şeridi üzerinde gelişim gösteren kentsel doku rehabilite edilerek kontrollü kentsel gelişimi sağlayacak kırsal ve kıyı şeridine yönelik peyzaj planlama kararları uzmanlar tarafından verilmelidir. Nüfus yoğunluğu taşıma kapasitesinin üstüne çıkmadan sürdürülebilir gelişim sağlanabilmelidir. Hâlihazır da plansız ve kent kimliğinden yoksun bir şekilde gelişimini sürdüren ilçenin planlama stratejisine ihtiyaç duyduğu açık bir şekilde görülmektedir.

(Halk: 1. Derepazarı ilçesi yerel halk kadar ulusal ve uluslararası turistler içinde uygun bir alan olarak görüyor musunuz?, 2. Turistleri buraya çeken özellik nelerdir?, 3. Sizce Derepazarının gün yüzüne çıkmamış doğal ve kültürel özellikleri nelerdir?, 4. Yerel yönetimleri bu konuda başarılı buluyor musunuz?, 5. Turizm yönünden gelişmesini istermisiniz?

Tasarım Ekibi: 1. Proje tasarım aşamasında karşılaştığımız problemler nelerdir?, 2. Yaptığımız tasarımın bu alana uyarlanabileceğini düşünüyor musunuz?, 3. Yaptığımız tasarım yerel yönetim veya DOKA tarafından desteklenir mi? Desteklenmesi durumunda Derepazarı ilçesine nasıl bir katkı sağlar? **Uzman Grup:** 1. Rize ili için Derepazarının stratejik

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

önemi nedir? 2. Dere pazarcının hangi turizm tipi ile ön plana çıkmasını istersiniz?, 3. Turizm aktivitelerinin Dere pazarcı sosyo-ekonomik olarak kalkındıracağını düşünüyor musunuz?, 4. Alan için bir planlama stratejisini uygun bulur musunuz?)

Tablo 2’de elde edilen bulgular planlama ve tasarımda yönlendirici bir etkiye sahip olup tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda mekan örgütlenmeleri yapılmıştır. Yapılan tüm yüzyüze görüşmelerde bütün katılımcıların (Halk, tasarım ekibi ve uzman grup) görüşleri değerlendirilerek tasarım ve planlamalarda katılımcı işbirliğine gidilmiştir.

TARTIŞMA

Avrupa Birliği peyzaj karakterinin korunması, izlenmesi ve yönetimi yönünde gelişen sorunlara çözüm bulabilmek adına Avrupa peyzaj sözleşmesini yürürlüğe sokarak peyzajların korunması konusunda önemli bir adım atmıştır. Avrupa peyzaj sözleşmesi ülkelerin peyzajlarını tanımlaması, peyzaj karakter ve alanlarının belirlenmesi gerektiğini ve bu alanların sürdürülebilirliğinin sağlanması için koruma-planlama ve yönetim gerekliliklerini de öngörmüştür. Bu sözleşme de “Peyzajın değerinin artırılması, iyileştirilmesi veya oluşturulması için yapılan ileriye dönük esaslı eylem” olarak tanımlanan peyzaj planlama yaklaşımı bu çalışma kapsamında yol gösterici olmuştur. Bölgesel ve yöresel ihtiyaçlar

ile ekolojik özelliklerin dikkate alınarak yapılması gereken planlama çalışmaları disiplinlerarası bir çalışma düzeninde zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda değerlendirildiğinde araştırma turizme yönelik peyzaj planlama ve tasarım çalışmalarına katkı sağlayabilecek niteliktedir. Çünkü planlama yapılacak alanların yönetim ve koruma çalışmalarında peyzaj alanlarının niteliğinin belirlenerek (Forman ve Godron, 1986:1-3) bu alanların planlama kararlarının alınması gereklidir (Cengiz, vd., 2016:933-952). Peyzaj tasarım aşaması ise tasarım süreci ile araştırmanın kalbini oluşturarak kaynak verimliliğini, kaynakların doğru kullanımını, kullanıcı ihtiyaçlarını, uzman görüşlerini ve sürdürülebilir kullanımları kapsamaktadır.

Avrupa peyzaj sözleşmesi ülkelerin peyzajlarını tanımlaması, peyzaj karakter ve alanlarının belirlenmesi gerektiğini ve bu alanların sürdürülebilirliğinin sağlanması için koruma-planlama ve yönetim gerekliliklerini öngörmüştür (Ortaçesme ve Sayan, 2002:10-12). Bu kapsamda değerlendirildiğinde araştırma peyzaj planlama ve tasarım çalışmalarına katkı sağlayabilecek nitelikte olup planlama yapılacak alanların yönetim ve koruma çalışmalarında peyzaj alanlarının niteliğinin belirlenerek (Forman ve Godron, 1986:1-3) bu alanlara yönelik planlama kararlarının verilmesini zorunlu kılmaktadır (Bogenc, vd., 2018:171-185). Benzer şekilde açık ye-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

şil alanların fonksiyonlarını Etlı (2002:47-59) “Açık ve yeşil alanlar sınırlı da olsa kent-doğa ilişkisini yeniden kurmak, sürdürmek, geliştirmek amacını üstlenmelidir.” şeklinde yorumlamaktadır. Buradaki amaç koruma işlevini üstlenen açık yeşil alanların kentsel dokuyu olumlu yönde etkilemesine izin vermektir. Özellikle açık yeşil alanların bölge ölçeğinde kırsal alanların bir uzantısı olduğu düşünüldüğünde bu alanlardaki kentsel büyüme yönü belirlenerek kentsel ve kırsal alanların birbirleri ile olan entegrasyonunu olumlu yönde etkilemektedir. Böylece kentsel tasarım yaklaşımları geliştirilirken bölgenin doğal yapısında korunabilecektir. Kentlerin yaşayan bir varlık olduğu düşünüldüğünde (Gültekin, 2004:213-219) kentin fiziksel yapısını silüeti, nefes aldığı noktalarının da açık yeşil alanlar oluşturmaktadır. Bu nedenle kentler içerisindeki uygulamalarda mekansal farklılaşmalar yaratılırken açık mekanlar arasındaki dengenin sağlıklı bir biçimde kurulabilmesi ve yaşatılabilmesi önem taşımaktadır (Demirel, vd., 2004:372-377). Bireylerin birbirleri ile iletişimlerini arttırmak amacı ile tasarlanan bu kentsel açık alanlar sosyal deneyimlerin kurulmasının yanı sıra çevre ile doğrusal bir ilişki kurmayı sağlamaktadır.

Kıyı peyzajı niteliğine sahip Derepaşarı ilçesi doğal özellikleri ile hassas bir kıyı ekosistemine sahip olmasına rağmen günümüz kıyı peyzajı uygulamaları ile birlikte doğallığını

kaybederek balıkçılığının dışında farklı bir alternatif kullanıma izin vermemektedir. Oysaki kıyı alanları bireyler tarafından çok tercih edildiği için koruma kullanma dengesi içerisinde planlanması gereken alanlardır. Kıyı peyzajlarındaki rekreasyonel planlama stratejilerinin geliştirilmesinde ekosistem servislerinin koruma kullanma dengesi içerisinde planlanması gerekmektedir (Güneroğlu, 2015:225-233). Derepaşarı ilçesinin kıyı şeridinin hızlı ve plansız bir değişim süreci içerisinde olması gelecekte yapılacak mekansal çözümlerini olumsuz yönde etkilerken ilçenin kentsel imajının gelişmemesine de neden olmaktadır.

Ekonomik nedenlerden dolayı (kira, aidat, ulaşım, vb.) Rize’de yaşamaktansa Derepaşarı ilçesinde yaşamayı tercih eden bireyler ilçenin konut ihtiyacını arttırmıştır. Bu durum Derepaşarı ilçesindeki nüfus artışı ile bireylerin sosyalleşebileceği ve rekreatif etkinliklerini gerçekleştirebileceği kentsel peyzaj alanlarına yönelik taleplerinin artmasına neden olmuştur. Aynı zamanda kentsel mekanların kullanıcının fiziksel, psikolojik ve sosyalleşme ihtiyaçlarını karşıladığı ölçüde yaşam konforunu arttıracığı kavramı ile de örtüşmektedir (Düzenli ve Alpak, 2017: 1-8). Oysaki yerel yönetimin imkanları doğrultusunda bu talebi karşılamaya yönelik yaptığı çalışmalar sadece ulaşımı sağlayacak yol çalışmalarından öteye gidememiştir. Mevcut kentsel peyzaj analizi yapıldığında bireylerin sosyalleşebileceği ni-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

telikli açık yeşil mekanlara uygulamalarda yer verilemediğide görülmüştür.

Bunun yanı sıra Derepaşarı ilçesindeki kırsal peyzaj alanları sadece yayla turizmi statüsünde kalarak Doğa Turizm Master Plan kararları ile örtüşmektedir. İlçenin doğal peyzaj niteliği birçok turizm aktivitesine imkan verecek özelliğe sahip olup gelişen turizm formlarına da cevap verecek niteliktedir. Bu doğrultuda bozulmamışlık, koruma-kullanma dengesi ve sürdürülebilirlik kavramları ile bağlantılı olarak geliştirilen ekolojik temelli turizm planlaması çalışmanın temelini oluşturmuştur. Diyebilirizki boşulmamış doğal yapısı ile sessiz ve sakin ortamlardan oluşan kırsal peyzajlar içinde yer aldığı bölgenin bir cazibe merkezi haline dönüşebilirler (Doğanay, 2001:61-77).

SONUÇ

“Başarılı bir şekilde analiz edilen doğal ve kültürel veriler peyzaj tasarım sürecini yönlendirerek özgün ve sürdürülebilir tasarımların gelişmesini sağlayıp bölge turizmine katkı sunar.” hipotezine dayanan çalışmanın sonuçları incelendiğinde kapsamlı bir şekilde yapılan peyzaj analizinin planlama ve tasarım sürecini olumlu yönde etkileyerek doğal ve kültürel peyzajların koruma-kullanma dengesi içinde planlama ve tasarıma dahil edilebileceğini göstermiştir. Geliştirilen turizm planlama stratejileri ile yapılan planlama ve tasarımlar Derepaşarı ilçesinin kentsel imajına katkı su-

narken turizm etkisi altında tanınırlığını ve ekonomik kalkınmasını da sağlayacaktır. Sorunlarının bir kısmı aynı nitelikteki alanlarla benzerlik gösteren çalışma alanının peyzaj planlama ve tasarım çözümlerinin irdelenirken; çalışmada kullanılan mekânların (kentsel, kırsal ve kıyı peyzajı) çeşitliliği, çalışma alanlarının itibariyle, tek bir meslek disiplini tarafından elde edilen sonuçların uygulanabilirliği diğer meslek grupları (mimarlar, şehir bölge planlamacıları, ekolog, botanikçiler, kentsel tasarımcı, vd.) tarafından da desteklenmelidir. Çalışmaya konu olan Derepaşarı ilçesindeki gibi kentsel ve kırsal peyzajlara turizm kapsamında değerlendirilmesine yönelik planların oluşturulması multidisipliner bir çalışmayı gerektirmektedir.

Araştırmada Derepaşarı ilçesinin turizm planlama stratejilerinin belirlenmesi ile birlikte kentsel, kırsal ve kıyı alanlarının korunarak rekreasyonel amaçlı kullanımı sağlanmış olup bu peyzajlar arasındaki ilişki de kurulmuştur. Çalışma alanında merkezi yönetimler kadar yerel yönetiminde Derepaşarı ilçesinin kent ve turizm planlamasına yönelik kapsamlı çalışmaların bulunmaması, kentsel ve kırsal alanda kullanıcıların ihtiyaçlarının gününbirlik çözümler ile karşılanması, kentsel, kırsal ve kıyı peyzaj alanlarının turizm kapsamında değerlendirilememesi ve yerel halkın kentsel mekanda rekreatif etkinlik beklentilerinin karşılanmadığı sonuçlarına varılmıştır. Bunun-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

la beraber ilçenin doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin yüksek olduğu ancak koruma önlemlerinin alınmadan bazı planlama çalışmalarının yapıldığıda görülmüştür. Mevcut planlama yaklaşımları ilgili meslek gruplarının görüşleri alınmadan gününbirlik ihtiyaçları karşılayacak şekildedir. Bu yaklaşım doğal ve kültürel peyzaj değerleri açısından risk teşkil ederken ekonomik anlamda da kayıplara neden olmaktadır.

Özellikle kentsel kullanım alanlarına yönelik kent imajını olumsuz yönde etkileyecek bir çok uygulama mevcuttur. Oysaki Derepaşarı ilçesi Karadeniz de yer alan kıyı peyzajı ile önemli bir lokasyona sahip kültürel peyzaj alanıdır. Doğa turizm master planında ilçe yayla koridoru kapsamında değerlendirilirken kırsal alan için tek tip turizme odaklanılmış olup ilçenin kıyı peyzajı ve geleneksel yaşam kültürüne (yeme-içme, tarımsal üretim, mimari doku vb.) planlama kararları içerisinde yer verilmemiştir. Uzun yıllar boyunca ilçenin dünyaya pazarladığı mandalınanın özel bir çeşiti olan satsuma mandalinası ile pidesi günümüzde arka planda kalarak gastronomik miras kapsamında değerlendirilememiştir. Oysa ki Derepaşarı destinasyonuna ait yiyecek ve içecekler turistik ürünlerin bir parçası olarak ziyaretçilere sunulabilir. Bir bölgede turizmin gelişmesinde yiyecek ve içecekler turistlerin yer seçiminde önemli rol üstlenirken, ziyaret edilen bölgenin kültürünü

deneyimleme süreci ziyaretçilerin ilgisini de çekmektedir. Gastronomik ürünler ilçenin diğer bölgelerden farklılaştırarak ziyaretçi sayısının ve merakınında artmasını sağlayacaktır. Özellikle yöresel ürünlere ait yerel yiyeceklerin üretimini ve pazarlamasını yapmak, yerel de kalkınmayı sağlarken ziyaretçilere de farklı deneyimler kazandıracaktır.

Kentler kimliklerini var ederken kendisini inşa eden insanlarla sıkı bir etkileşim içerisinde. Bu etkileşim 21. yy da bireylerin ulaştığı teknik ve sanatsal eğitim düzeyleri ile ilişkili olup kentsel planlamalarda da hissedilmektedir. Bireylerin kültür ve eğitim düzeyleri ne kadar nitelikli olursa kent kimliğinin gelişimi de o derece nitelikli olacaktır. Sonuç olarak diyebiliriz ki Derepaşarı ilçesinin sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerleri başarılı bir şekilde planmaya dahil edildiğinde yöre halkının yaşam standartını yükseltirken turizm faaliyetleri ile de ekonomik anlamda kalkınmada sağlanmış olacaktır.

ÖNERİLER

Peyzajı oluşturan topografya, su, bitki örtüsü kadar hayvanlar ve insanlarda peyzajı biçimlendiren önemli unsurlardır. Bir peyzajın turizme yönelik planlaması yapılırken bu unsurlar planlamaya dahil edilmelidir. Ayrıca turizme yönelik kararların koruma-kullanma dengesi içerisinde alınması ile turizm alanlarının dengeli ve sürdürülebilir kullanımını sağlanmış

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

olurken (Bogenç ve Sabaz, 2019:1526-1544) hem kırsal hem kentsel alanda yaşam kalitesi de artmış olacaktır (Abdollahzadeh ve Sharifzaden, 2014: 126–136). Böylece peyzajın ve turizmin sürdürülebilirliğide detseklenecektir. Bir alanın peyzaj değerinin yüksekliği o alanın peyzaj planlama değerini arttırarak tasarım kararlarını da zenginleştirmektedir. Ayrıca yükselen bir değere sahip olan peyzaj, sürdürülebilir turizm planlamasında da önemli bir rol üstlenmektedir.

Planlama çalışmaları yapılırken farklı yaklaşımlar (Üst ölçekli stratejik planlamalar, çevresel etki değerlendirmesi çalışmaları, doğal ve kırsal alanların planlanması, karar alma mekanizmalarında yardımcı olunması, tarımsal üretim alanlarında rehabilitasyon ve kentsel açık yeşil alanlar (Uzun ve Yılmaz, 2009) bir arada etüt edilerek turizm planlama çalışmalarında etkin olarak kullanılmalıdır. Doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilir kullanımı, diğer bir deyişle fiziksel planlama kararlarının ekolojik açıdan kabul edilebilir bir çerçeveye oturtulması, günümüz mekan planlama stratejileri içinde hızla önem kazanmaktadır. Bu bağlamda diğer mekân planlama stratejileri içinde “peyzaj planlama kavramı ve pratikleri” uzlaştırıcı ve yol gösterici tavrıyla bir adım öne çıkmaktadır (Ayhan ve Hepcan, 2009:93-105). Bu doğrultuda Derepaşarı ilçesine yönelik planlama kararları alınırken; ilçenin turizm alanında yapacağı her türlü planlamanın

başarıya ulaşabilmesi ve kaynak değerlerinin sürdürülebilirliği için;

· Lang (2005:60-122)’in kentsel tasarımı “bütün, bir parçanın bütünü, parça-parça ve eklenilenmiş kentsel tasarım” şeklinde tanımlamasından yola çıkarak çalışma alanına yönelik geliştirilen peyzaj planlama ve tasarım önerileri bir bütünü oluşturacak şekilde parçadan bütüne doğru ele alınmalıdır.

· Tarihi ve doğal peyzajların korunması için gerekli yasal yaptırımlar yapılmalıdır. Unutulmamalıdırki “kentsel tasarımlar bir kamu politikasıdır ve öyle olmalıdır” (Günay, 1999:42-68).

· Çalışmada ilçenin doğal ve kültürel peyzaj analizi detaylı bir şekilde yapılarak veri tabanları oluşturulmuş ve kaybolan değerler tespit edilmiştir. Yapılan bu tespitler hem yerel yönetim hemde merkezi yönetim tarafından yapılacak planlama çalışmalarında dikkate alınmalıdır.

· Kentsel, kırsal ve kıyı peyzaj alanlarında insan kaynaklı baskılar dikkate alınarak çevresel sürdürülebilirliği sağlamak için ekolojik tasarım yaklaşımlarına öncelik verilmelidir.

· Doğal ve kültürel kimlik öğeleri ile kentlerin kültürünü temsil eden mekanlar korunarak (Akalin ve Sözen, 2019:458-484) yapılacak projelerde sürdürülebilirliği sağlayacak stratejiler geliştirilmelidir. Alınacak turizm planla-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

ma kararları da bunu destekleyecek niteliğe sahip olmalıdır.

· Özellikle kırsal bölgelerde turizm önemli bir kalkınma fırsatıdır. Bu fırsatın iyi bir şekilde değerlendirilmesi kadın girişimcilerin turizm planları içerisinde yer alması sağlanmalıdır. Ayrıca ilçe özelinde yöresel ürünlere yönelik ev kadınlarının hazırlayacağı ürünler ziyaretçilere sunulmalıdır.

· Kentsel peyzaj içerisinde konut alanları oluşturulurken özgün doku korunarak yöre halkı ve ziyaretçiler için nitelikli açık yeşil alan eksikliği giderilerek kent planlaması yapılmalıdır.

· Yörede doğal olarak yetişen ve uzun yıllar boyunca ihracatı yapılan satsuma mandalinasına coğrafi işaret alınarak orijinleri koruma altına alınmalıdır. Bu mandalınadan yapılan reçel vb. ürünlerin uluslararası tanınırlığı arttırmak için UNESCO'nun İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesi'nde yer alması için çalışmalar yapılarak ilçenin tanınırlığı ve ekonomisine katkıda bulunabilir.

· İlçeye yönelik alınacak turizm planlama kararlarında doğal peyzaj öğeleri kadar kültürel peyzaj öğeleri de yönlendirici olmalıdır.

· Doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin turizm kapsamında değerlendirilmesi ve gerekli tanıtımların ulusal ve uluslararası düzeyde yapılması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

ABDOLLAHZADEH, G., SHARİFZADEN, A., (2014). Rural residents' perception toward tourism development: A study from Iran. *International Journal of Tourism Research*, 16: 126–136

AKALIN, A., SÖZEN, G., (2019). Tüketilemeyen bir Meta-İmge: Bir Kentsel-İmge Olarak Atakule, *Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi*, 16:458-484

ASHWORTH, G., PAGE, S.J., (2011). Urban Tourism Research: Recent Progress and Current Paradoxes. *Tourism Management*, 32: 1-15

ALVER, K., (2012). Kent İmgesi, Hece Yayınları, Ankara: 275-289

AYHAN, Ç.K., HEPCAN, Ş., (2009). Özgün Peyzaj Karakteristiklerine Sahip Mekânlara Yönelik Bir Peyzaj Planlama Yönteminin Ortaya Konulması; Bozcaada Örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6(1): 93-105

BEKÇİ, B., TAŞKAN, G., BOGENÇ, Ç., (2013). A habitant-focused approach to the concept of eco-city at industrialized cities with a rural city character (Bartın-Karabük) Turkey sample, *Journal of Food, Agriculture & Environment*, Vol. 11 (2): 867-872

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

BEKÇİ, B., BOGENÇ, Ç., ÜÇOK, M., (2018). Safranbolu ve Bartın'ın Karşılaştırmalı Turizm Analizi Sosyal Bilimler Üzerine Araştırmalar, İKSAD, ss:186-200

BEKÇİ, B., ÜÇOK, M., YILMAZ, H., (2019). Rize Kentsel Kıyı Şeridinin Kullanıcı Memnuniyetinin Belirlenmesi, Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi, 8(2): 125-136

BRAMWELL, B., LANE, B., (2008). Priorities in sustainable tourism research, Journal of Sustainable Tourism, 16(1): 1-4

BOGENÇ, Ç., SABAZ, M., (2019). Dünya Miras Alanı Safranbolu'nun Alan Yönetim Planının Geliştirilmesi Sürecinde; Tema, Hedef ve Eylemlerin Belirlenmesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 8 (3): 1526-1544

BOGENÇ, Ç., BEKÇİ, B., ÜÇOK, M., (2018). UNESCO Dünya Miras Kenti Safranbolu'da Eski Çarşı Sokak Dokusunun Kent İmgeleri Doğrultusunda İrdenilmesi, Sosyal Bilimler Üzerine Araştırmalar, İKSAD, ss:171-185

BURGESS, B., VENABLES, A.J., (2004). Towards a Microeconomics of Growth, Washington, DC., ss.3257

CENGİZ, B., CENGİZ, C., BEKÇİ, B., (2016). Assessing The Visual Quality of Rural Highway Landscape Reclamati-

on in The Western Black Sea Region of Turkey, Fresenius Environmental Bulletin, 25(3): 933-952.

ÇETİN, M., (2016). Peyzaj Planlamada Biyoklimatik Konfor Alanlarının Belirlenmesi: Cide Kıyı Şeridi Örneği, Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 4(9): 800-804

ÇETİNKAYA, G., UZUN, O., (2014). Peyzaj Planlama. ISBN:978-975-511-608-2, Birsen Yayınevi, İstanbul, ss:219

DEMİREL, Ö., YAŞAR, Y., ÖZTÜRK, B., (2004). Kentlerde Mekan Tanımlayıcı Öğelerin (Cansız Elemanlar ve Donatılar) Kent Yeşili ile Birlikte Mekansal Kurgu Rollerini. Peyzaj Mimarlığı 2. Kongresi, ss:372-377

DOĞANAY, H., (2001). Türkiye Turizm Coğrafyası, Konya, Çizgi Kitabevi, 3. Baskı ss. 61-77

DÜZENLİ, T., ALPAK, M., (2017). Yaşlıların Kentsel Açık Mekân Kullanımlarının İncelenmesi: Trabzon Kenti Örneği, Elderly Issues Research Journal (EIRJ), 10(2), ss:1-8 ISSN 1308-5816 <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/yasad/> ss:1-8

ESHLİKİ, S.A., KABOUDİ, M., (2012). Perception of community in tourism impacts and their participation in tourism planning: Ramsar, Iranian Journal of

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

- Psychiatry and Behavioral Sciences, (2): ss:51–64
- EUROPEAN COMMISSION, (2000).** Towards Quality Urban Tourism, Integrated Quality Management (IQM) of Urban Tourist Destinations, Brussels: European Communities Publications, ss:6-8
- ETLİ, B., (2002).** Edirne İli Merkez İlçe Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Yönünden İrdelenmesi, Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi, B Serisi, 3(1):47-59
- FORMAN, T.T.R., GODRON, M., (1986).** Landscape Ecology, John Wiley and Sons, USA, ss:1-3
- GNOTH, J., (1997).** Tourism Motivation and Expectation Formation, Annals of Tourism Research, 21(2): 283-304.
- GUNN, C.A., (1994).** Tourism Planning: Basics, Concepts, Cases, Taylor&Francis, Washington, ss:210-284
- GÜLTEKİN, E., (2004).** Peyzaj Mimarlarının Kent Açık Yeşil Alan Planlama Görevleri, Peyzaj Mimarlığı 2. Kongresi s:213-219
- GÜNAY, B., (1999).** Urban Design is A Public Policy. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara, ss:82
- GÜNEROĞLU, A., (2015).** Coastal changes and land use alteration on Northeastern part of Turkey, Ocean&Coastal Management, (11): 225-233
- GÜR, Ş. Ö., (1996).** Mekân Örgütlenmesi, Gür Yayıncılık, Trabzon ss:280
- HANAFIAH, M.H., JAMALUDDIN, M.R., ZULKIFLY, M.I., (2013).** Local community attitude and support towards tourism development in Tioman Island, Malaysia. Social and Behavioral Sciences, (105): 792–800.
- İÇELLİOĞLU, C., (2014).** Kent turizmi ve marka kentler: Turizm potansiyeli açısından İstanbul'un SWOT Analizi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (1):37-55
- KAHVECİ, H., ACAR, C., HERGÜL, Ö., (2018).** Doğu Karadeniz Kıyı Alanlarında Yetişen Perennial (Çok Yıllık Otsu) Bitkilerin Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi, Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR), 5(31):4568-4579
- KAYNAK, İ., KARABULUT, T., (2016).** İnanç turizmi bağlamında kentsel turizm ve kültürel turizm: Konya örneği, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi: (35):185-191
- KOTLER, P., GERTNER, D., (2002).** Country as Brand, Product and Beyond: A Place Marketing and Brand Management

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Perspective, Journal of Brand Management, 9 (4): 249-261

LANG, J., (2005). *Urban Design: A Typology of Procedures and Products.* Architectural Press, Burlington, ss:421

LUO, J.M., QIU H., LAM C.F., (2015). *Urbanization impacts on regional tourism development: a case study in China, Current Issues in Tourism, ISSN: 1368-3500 (Print) 1747-7603 (Online) Journal homepage: <https://www.tandfonline.com/loi/rcit20> s:282-283*

MIHALIC, T., (2014). Sustainable-responsible tourism discourse e towards ‘responsustainable’ tourism sustainability, Journal of Cleaner Production: ss:1-10

MULLINS, P., (2003). *Cities and Visitors: Regulating People, Markets and City Space,* Lily M. Hoffman, Susan S. Fainstein, Dennis R. Judd eds, Blackwell Publishers: Boston, USA ss:1-19

MURESAN J., OROIAN, C., HARUN, R., ARION, F., PORUTIU A., CHICIUDEAN G., et al., (2016). Local Residents’ Attitude toward Sustainable Rural Tourism Development, Sustainability, 8(1): 100; doi:10.3390/su8010100 www.mdpi.com/journal/sustainability, ss:3-11

ORTAÇEŞME, V., SAYAN, S., (2002). Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Peyzaj Mimar-

lığı Mesleğine Getirdikleri, Mimarlık, Kültür ve Sanat Dergisi, Peyzaj Mimarlığı Eki, 245:10-12

ÖZEN YAVUZ, A., GEDİK, E., (2018). Erken Tasarım Evresinde Konsept Oluşturmak İçin Biyomimetrik Bir Yaklaşım: Tasarım Etkinlik Modeli, Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi, 15:135-159

PEARCE, D., (1989). *Tourism Development,* New York, John Wiley&Sons ss:42-65

STETIC, S., (2012). Specific features of rural tourism destinations management, Journal of Settlements and Spatial Planning, (1): 131–137

TEKİN, O., (2014). Kaçkarlardan Karadeniz’e Uzanan El: Rize, Standard Ekonomik ve Teknik Dergi, (621):103-110

UZUN, O., YILMAZ, O., (2009). Düzce Asarsuyu Havzası Peyzaj Değerlendirmesi ve Yönetim Modelinin Geliştirilmesi, Tarım Bilimleri Dergisi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, 15(1): 79-87

TOSELLI, C., (2019). Turismo, patrimonio cultural y desarrollo local. Evaluación del potencial turístico de aldeas rurales en la provincia de Entre Ríos, Argentina Claudia Toselli, Universidad del Salvador (Argentina), PASOS. Revista de Turismo y Patrimonio Cultural. ISSN 1695-7121, 17(2), ss: 343-361. Abril-Ju-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

nio 2019 <https://doi.org/10.25145/j.pasos.2019.17.024>

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.doka.org.tr/dosyalar/editor/files/dogu-karadeniz-turizm-master-plani.pdf>
(E. T. 26.02.2020)

<http://www.sehirplanlama.org/index.php?option=com> (E. T. 10.11.2015)

YAZAR NOTU: Bu çalışmada Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümünde 2019-2020

Güz döneminde PEM401 Çevre Tasarımı Proje VI Tasarım ve Planlama Stüdyosunda Doç. Dr. Banu BEKÇİ başkanlığında yardımcı Arş.Gör. Fatih BEKİRYAZICI danışman Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem BOGENÇ tarafından yürütülen Elvin MAMMADOV, Gülcan UĞUR ve Furkan Can TURGUT'un Derepazarı'na yönelik ürettiği Planlama ve Tasarım paftalarından yararlanılmıştır.

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The Ministry of Culture and Tourism prepared plans for developing tourism in the Eastern Black Sea Region in the 1990s. However, due to the shortcomings of these plans in the implementation process and their negative effects on the ecosystem, tourism could not develop, and thus the sustainability of the tourism plans could not be ensured. Following this process, in 2012, new planning decisions were brought to the agenda in order to ensure the long-term sustainability of the Eastern Black Sea Region by bringing the natural and cultural values to tourism. Accordingly, by preparing a tourism master plan, the geographical features of the region, the demographic structure, the existence of natural and cultural data, and a good analysis of the infrastructure data (Toselli 2019) played a very important role in the successful results of the planning. In Turkey's Tourism strategy prepared by the Ministry of Culture and Tourism, the Eastern Black Sea Region, which is rich in biodiversity and natural resources, has been identified as ways for plateaus. In this context, it is aimed to improve the plateau tourism from Samsun to Hopa and to make it more attractive by supporting it with alternative tourism types. In this context, prioritizing the plateau ways while preparing action plans (Eastern Black Sea 2023 Strategy) has limited the alternative tourism types that have prevented the development of other tourism areas. The fact that coastal tourism cannot develop due to the development of plateau tourism in the Eastern Black Sea region is the embodiment of this. This situation is seen as the result of many factors such as climate, planning decisions, economic situation, and local governments. However, the Eastern Black Sea Region has a considerable tourism potential not only with its rural landscape but also with its urban landscape. According to Stetic (2012), it plays a key role in the tourism industry, not only because of its special location as the areas of excellence of rural areas but also as ecological oases combined with the ability to preserve traditional culture and ethnocultural heritage. At the same time, rural tourism acts as a bridge not only for rural areas but also for establishing a dynamic relationship between cities (Bramwell ve Lane, 2008:1-4). Rize province in the Eastern Black Sea Region, where tourism planning is done within the scope of our country's rural tourism policies, is developing within this scope. Many districts of the city have been evaluated within the scope of rural tourism, and one of the districts evaluated is Derepaşarı. When the tourism policies of the district are analyzed, it is seen that there is no different type of tourism diversity other than rural tourism. However, Derepaşarı district has different tourism potentials with its cultural features. Therefore, in tourism planning strategies to be developed by local administrations and expert groups in futu-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

re decisions, it is necessary to carry out studies for urban tourism planning in addition to rural tourism planning. The development of tourism planning strategies, in which all natural and cultural values of the district are brought to the forefront with different types of tourism, was designed within the scope of this study. **Purpose:** The Tourism Master Plan of the Eastern Black Sea Region covers only the rural areas on the plateau corridor route. Whereas the rural tourism planning of the region is supported, the urban and coastal tourism potentials of the cities on the Black Sea coast in the Eastern Black Sea Region have been ignored. Since this situation will cause the cities to disappear over time by reducing the visibility of cultural and natural features, it has brought up the development of small scale (city and district-scale) planning decisions as well as regional master plans. In this study, it is aimed to develop planning strategies for urban, rural, and coastal tourism of Derepaşarı district. Thus, with the planning strategies developed, the socio-economic and socio-cultural development of Derepaşarı district was provided, and the main planning decisions were determined. Landscape planning decisions were developed for revisions to be made in the master plans of tourism. **Method:** Derepaşarı, chosen as a study area, is one of the important developing districts of Rize with its natural and cultural values. Although it has not been as prominent as the other districts of the city in terms of tourism potential, it has been known for both gastronomy (pita festival) and natural tourism in recent years. Derepaşarı district, which can host different types of tourism with its many qualities and even contributes to the regional economy, does not have a tourism master plan. These master plans, which guide especially for the growth and developments in the settlement areas that tend to urbanize, are important for the sustainability of natural and cultural values. Selected study areas are (I) Coastal landscape, (II) Urban landscape (Public and private property areas), and (III) Rural landscape. The study consists of planning the recreational areas along the coastline of Derepaşarı, creating the image of the city and urban image by giving the city a quality within the urban landscape, and making the recreational plans by increasing the tourism potential of the rural landscape. With all these planning stages, it is aimed to increase the tourism potential of Derepaşarı and to ensure the sustainability of its natural and cultural values. Thus, the sustainability of planning components and cultural resource values (Çetin, 2016:800-804) within the balance of conservation use will be ensured with the sustainable planning process. The study is discussed in three stages. During the preparation phase of the study, the natural and cultural features of Derepaşarı district with tourism potential have been identified as urban, rural, and coastal landscapes. Landscape plastic compositions of these areas and landscape simulations have been prepared. In the preparation of landscape compositions, digi-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yılı: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

tized topographic maps, features of agricultural land, forest type, settlement features, and satellite images taken from Google Earth and topographic images obtained during field studies were used. In the first phase of the study, within the scope of sustainability in the Eastern Black Sea 2023 strategy, planning strategies of Rize province and Derepaşarı district were examined (Table 1). In the second stage, the analysis of the natural and cultural data of Derepaşarı district is in this order: (1) The ready-made plan of the study area was provided in the AutoCAD 2018 program and then converted to the pdf file and transferred to 2017 CC. (2) By performing various operations on the file, structural density, usage density, housing density, and transportation analysis data of the area, and (3) Dem data of the area were visualized by using Global Mapper program to ArcGIS 10.1 program and visualization of the area, height, slope and hydrology of the area (Figure 2). In the third stage, it was determined that a total of 22.851 m² working area consists of 6779m² of urban, 9750m² of rural, and 6322m² of coastline. In landscape visualizations to be made for the study areas, three different planning and design suggestions for each area were developed and questioned to expert groups, taking into account the landscape possibilities and tourism potential. Expert groups were asked to choose the most successful example in terms of aesthetics, functionality, and ecosystem services. Simulations have been developed by the design team for the best design suggestions selected. In these simulations developed, AutoCAD, Lumion, SketchUP, and Photoshop programs were used. **Findings and Results:** Due to its impact on the economic development of a region, the development of tourism in the countryside improves the quality of life of the local people, while also improving the general infrastructure by diversifying the touristic activities in the countryside. The people of the region where tourism will be held should be actively involved in the development of tourism (Abdollahzadeh, 2014: 126–136). Balanced and sustainable use of rural and urban landscape tourism areas will meet the needs of today's people and future generations while contributing to the sustainability of natural and cultural areas (Bogenç ve Sabaz 2019:1526-1544). While evaluating the planning process of Rize city center and Derepaşarı district, it is seen that the negativities determined for urban spaces and the wrong planning strategies are similar. The most important of these similarities are urban image deprivation and lack of qualified urban landscape areas. On the other hand, landscape planning will be an important factor for the cities that can be experienced by ensuring the comfort conditions by protecting the ecological balance of the area by preventing environmental problems that may turn into problems in the future. With the determination of the tourism planning strategies of the Derepaşarı district, the use of urban, rural, and coastal areas for both protection and recreational purposes ensured to determine the

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık Yıl: 2020 Sayı: 21 Sonbahar Kış Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

September / October / November / December Year: 2020 Issue: 21 Autumn Winter Term

ID:484 K:690

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

areas to be repaired and establish the relationship between the river and the coastal ecosystem within the city.